

Beslut

---

efter kvalitetsgranskning av huvudmannens och rektorns arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga förskollärare och lärare i förskoleklass och grundskola Jönköpings kommun och Brodalsskolan

Inledning

Skolinspektionen har med stöd av 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning i Jönköpings kommun och Brodalsskolan avseende kvaliteten i huvudmannens och rektorns arbete för att fler elever ska få undervisning av behöriga förskollärare och lärare. Syftet med denna kvalitetsgranskning är att granska huvudmäns och rektorers arbete för att se till att fler elever får undervisning av legitimerade och behöriga förskollärare och lärare i förskoleklass och grundskolans årskurser 1–6.

För att uppfylla granskningens syfte ska följande frågeställningar besvaras:

1. I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett strategiskt arbete för att undersöka behov av behöriga förskollärare och lärare inom huvudmannens organisation och den aktuella skolenheten?
2. I vilken utsträckning bedriver huvudmannen och rektorn ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare genom behörighetsgrundande utbildning?

Skolinspektionen gör en samlad bedömning utifrån de kvalitetskriterier som tagits fram för granskningen. Skolinspektionen bedömer kvaliteten i huvudmannens och rektorns arbete i tre nivåer. Om Skolinspektionen bedömer att ett utvecklingsarbete behövs för att höja verksamhetens kvalitet inom någon frågeställning anges ett eller flera utvecklingsområden. En skriftlig redovisning av åtgärder begärs då av huvudmannen.

Beslut

Skolinspektionen bedömer att framtagna kvalitetskriterier uppfylls av Jönköpings kommun och Brodalsskolan i följande utsträckning:

Arbete för att undersöka behov av behöriga lärare

Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett strategiskt arbete för att undersöka behovet av behöriga lärare och förskollärare, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att kartlägga och analysera skolenhetens behov av behöriga lärare och förskollärare så att rektorn får en bild av möjligheten för befintlig personal att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Arbete för ökad behörighet genom utbildning

Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett arbete för att öka behörigheten bland lärare och förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning, men utvecklingsområden finns.

Ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att informera om möjligheter samt uppmuntra lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Uppföljning

Huvudmannen ska senast den 15 oktober 2026 redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån de identifierade utvecklingsområdena. Som stöd för redovisningen bör bifogad mall användas.

Redogörelsen skickas via e-post, till skolinspektionen.linkoping@skolinspektionen.se eller per post till Skolinspektionen, Box 330, 581 03 Linköping. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för granskningen (dnr2025:12602) i de handlingar som sänds in.

Skolinspektionens bedömningar

Nedan framgår vad som ligger till grund för Skolinspektionens bedömning inom respektive frågeställning.

Arbete för att undersöka behov av behöriga lärare

Här bedöms i vilken utsträckning huvudmannen och rektorn bedriver ett strategiskt arbete för att undersöka behov av behöriga förskollärare och lärare inom huvudmannens organisation och aktuell skolenhet. I det ingår hur rektorn och huvudmannen återkommande tar reda på nuvarande och framtida behov av behöriga lärare och förskollärare. Det gäller såväl behov av legitimerade lärare som behov av behöriga lärare i ämnen där lärare som är legitimerade men inte behöriga i ämnet, årskursen eller skolformen undervisar. Även möjligheterna att öka behörigheten genom behörighetsgrundande utbildning av befintlig personal omfattas. Vidare ingår hur ansvarsfördelning och samverkan kring kartläggningsarbetet mellan huvudmannen och rektorn ser ut.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett strategiskt arbete för att undersöka behovet av behöriga lärare och förskollärare, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare och förskollärare, rektorn för

aktuell skolenhet, representanter för huvudmannen, gruppintervju med rektorer inom huvudmannens organisation samt inskickade dokument och Skolverkets statistik.

Kartläggning och analys av behov

Huvudmannen arbetar strukturerat med att kartlägga och analysera behov av behöriga förskollärare och lärare inom organisationen. Huvudmannen samlar in information på flera sätt för att skapa en bild av såväl kortsiktiga som långsiktiga behov. En utgångspunkt är den databas där information om förskollärares och lärares legitimationer finns samlad och som uppdateras utifrån information i Skolverkets system två gånger per år. Underlaget kompletteras med prognoser över pensionsavgångar och elevantal samt rektorernas kvalitetsrapporter där respektive skolenhets behov av behöriga lärare framgår. Huvudmannen, i form av biträdande utbildningschefer och personal från human resources (HR), fördjupar sedan informationen om behoven av behöriga lärare på skolenheterna med hjälp av dialogmöten med rektorerna. Dessa underlag, i kombination med att HR uppdaterar vakanser inom organisationen samt är ett aktivt stöd i rektorers rekryteringsarbete, gör att huvudmannen har en tydlig övergripande bild av behoven av behöriga lärare och förskollärare i organisationen och även av hur behoven är fördelade mellan olika skolenheter. Därtill görs vid behov särskilda kartläggningar av behörigheten i ett visst ämne eller inom en specifik skolform. Exempelvis har huvudmannen nyligen initierat en fördjupad kartläggning av vilka behov det finns av behörighetsgrundande utbildning för de lärare som undervisar i matematik på högstadiet. Tidigare har huvudmannen, som ett led i att förbereda organisationen för den tioåriga grundskolan, kartlagt behörigheten bland lärare och förskollärare som undervisar i förskoleklass. Utbildningschefen, de biträdande utbildningscheferna, HR och rektorerna analyserar gemensamt underlagen och identifierar vilka behov som finns på övergripande nivå. Vidare diskuterar de och beslutar om åtgärder både på kort och lång sikt. Utifrån ett kortsiktigt perspektiv beslutar de till exempel om rekrytering och tillfällig omfördelning av tjänster för att öka behörigheten inom ett ämne på en skolenhet. Utifrån ett långsiktigt perspektiv diskuterar de till exempel om behörighetsgrundande utbildning är en möjlig väg att tillgodose behoven av behöriga lärare. Sammantaget har huvudmannen ett omfattande och strukturerat arbete med att kartlägga och analysera behov av behöriga förskollärare och lärare där möjligheten till behörighetsgrundande utbildning ingår.

Rektorn för Brodalsskolan kartlägger och analyserar behov av behöriga förskollärare och lärare, men kartläggningen är begränsad till att huvudsakligen omfatta att det finns någon lärare som är behörig i varje ämne vid skolenheten samt behov av rekrytering. Rektorn tar regelbundet

reda på behovet av behöriga förskollärare och lärare genom arbetet med tjänstefördelning samt utifrån att alla visstidsanställningar utannonseras halvårsvis. Kartläggningen omfattar även prognoser av pensionsavgångar och elevantal och vilka konsekvenser förändringar i styrdokumenterna kan medföra. Ett exempel på det är att rektorn har inventerat vad införandet av den tioåriga grundskolan kan medföra för behov av behöriga lärare. Däremot omfattar kartläggningen inte behov av behöriga lärare utifrån att legitimerade lärare undervisar i ett eller flera ämnen som de inte är behöriga i, trots att det finns lärare som under flera år har undervisat i ett eller flera ämnen som de saknar behörighet för. Rektorn analyserar kartläggningen och identifierar behov av behöriga lärare då det helt saknas behörig lärare i ett eller flera ämnen vid skolenheten. Exempelvis har rektorn identifierat att det saknas behörig lärare i ämnena hem- och konsumentkunskap, matematik och slöjd. I syfte att öka andelen behöriga lärare på skolenheten samtalar rektorn med personalen om möjligheten till behörighetsgrundande utbildning i dessa ämnen. Sammantaget är rektorns kartläggning och analys av skolenhetens behov av behöriga lärare inte heltäckande och omfattar inte på ett systematiskt sätt behov av behörighetsgrundande utbildning i alla ämnen.

Arbetsfördelning och samverkan

Det finns en tydlig arbets- och ansvarsfördelning mellan huvudmannen och rektorerna i kartlägningsarbetet. Huvudmannen efterfrågar underlag av rektorerna på ett strukturerat och systematiskt sätt. Det sker exempelvis genom de dialogmöten som rektorerna har med sina respektive biträdande utbildningschefer och kontaktpersoner från HR. Vid dessa dialogmöten diskuterar de bland annat vilka behov av behöriga lärare som finns vid skolenheten och om det är aktuellt att rekrytera eller om behörighetsgrundande utbildning är ett alternativ. Informationen som framkommer vid dialogmötena förs strukturerat vidare och utgör underlag till huvudmannens kartläggning på övergripande nivå. HR är en aktiv aktör i arbetet med kartläggningen och tar fram och uppdaterar underlag som huvudmannen använder i sitt arbete med att kartlägga och analysera behov av behöriga förskollärare och lärare. Resultatet av kartläggning förmedlas också vidare till rektorerna. I organisationen är det tydligt vad professionerna på de olika nivåerna förväntas bidra med, både gällande underlag och medverkan i analysarbetet. Det gör att det sammantaget finns en tydlig och samstämmig bild av arbets- och ansvarsfördelningen i arbetet med att kartlägga behov av behöriga förskollärare och lärare.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att kartlägga och analysera skolenhetens behov av behöriga lärare och förskollärare så att rektorn får en bild av möjligheten för befintlig personal att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att den kartläggning och analys som rektorn gör inte ger en fullständig bild av behoven av behöriga lärare och förskollärare eller av möjligheten för befintlig personal att delta i behörighetsgrundande utbildning. Kartläggningen stannar vid att identifiera vilka ämnen det inte finns någon behörig lärare i vid skolenheten och ger därmed inte en fullständig bild av i vilken utsträckning och omfattning lärare undervisar i ämnen och årskurser de inte är behöriga i. Detta medför en risk för att rektorn går miste om möjligheten att genom behörighetsgrundande utbildning öka andelen undervisning som bedrivs av behöriga lärare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar arbetet med att kartlägga behovet av behöriga lärare så att den blir mer heltäckande och nyanserad. Rektorns kartläggning behöver omfatta samtliga ämnen och årskurser där lärare inte är behöriga för den undervisning de bedriver. Kartläggningen och analysen behöver även ha ett tydligare långsiktigt perspektiv samt på ett strukturerat sätt omfatta möjligheten för befintlig personal att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Arbete för ökad behörighet genom utbildning

Här bedöms i vilken utsträckning huvudmannen och rektorn bedriver ett aktivt och strategiskt arbete för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare genom behörighetsgrundande utbildning. I det ingår hur huvudmannen och rektorn utifrån identifierade behov arbetar med insatser för att öka behörigheten bland befintlig undervisande personal. Arbetet med att informera personal om möjligheterna till behörighetsgrundande utbildning, uppmuntra dem och ge stöd för att kunna delta i behörighetsgrundande utbildning ingår också. Vidare bedöms hur huvudmannen och rektorn planerar och följer upp deltagande i behörighetsgrundande utbildning.

Skolinspektionen bedömer följande: Huvudmannen och rektorn bedriver i flera delar ett arbete för att öka behörigheten bland befintliga lärare och förskollärare genom behörighetsgrundande utbildning, men utvecklingsområden finns.

Nedan följer Skolinspektionens motivering till bedömningen utifrån vad som framkommit i intervjuer med lärare och förskollärare, rektorn för aktuell skolenhet, representanter för huvudmannen, gruppintervju med rektorer inom huvudmannens organisation samt inskickade dokument och Skolverkets statistik.

Insatser och stöd till utbildning

Huvudmannen genomför insatser och ger ett aktivt stöd för att öka behörigheten bland befintliga förskollärare och lärare utifrån identifierade behov genom behörighetsgrundande utbildning. Huvudmannens kartläggning och analys av behov av behöriga lärare ligger till grund för de insatser som huvudmannen beslutar om. Exempelvis identifierade huvudmannen för några år sedan ett behov av behöriga lärare i ämnena matematik och svenska som andraspråk. Huvudmannen beslutade att organisera utbildningar i samarbete med lärosäten och erbjöd ett antal lärare att studera för att bli behöriga i dessa ämnen. Då huvudmannen har identifierat att behovet kvarstår, kommer huvudmannen att fortsätta med den insatsen och nya utbildningar planeras att påbörjas höstterminen 2026. I det arbetet har rektorerna en tydlig uttalad roll att inventera behoven av behöriga lärare i ämnena på sina respektive skolenheter. Därefter gör huvudmannen ett urval av lärare utifrån behoven på aktuella skolenheter. Utöver behörighetsgrundande utbildningar har huvudmannen även startat ett ämnesnätverk i svenska som andraspråk som ett led i att skapa bra förutsättningar för bland annat de lärare som studerar behörighetsgrundad utbildning i ämnet. Huvudmannen informerar kontinuerligt rektorer och personal om vilka insatser som huvudmannen planerar att genomföra gällande kompetensutveckling och behörighetsgrundande utbildning och vilket stöd som de studerande får. Informationen riktas i första hand till rektorerna som i sin tur sprider den till sin personal. Informationen finns också tillgänglig för all personal på kommunens intranät. Det stöd som huvudmannen ger vid studier är tydligt definierat och kopplat till identifierade behov. Vid prioriterade insatser utifrån behov som identifierats på huvudmannanivå utgår stöd gällande tid avsatt för studier, vikarieanskaffning, kurslitteratur och eventuella omkostnader för resor till lärosäten. För behov som rektorerna identifierat på sina skolenheter och om lärare studerar behörighetsgrundande utbildning på eget initiativ, är det rektorerna som beslutar om stödets omfattning och utformning. I dessa fall är det tydligt att huvudmannens riktlinjer om stöd ska fungera vägledande. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök pågår en inventering av vilket stöd rektorerna beslutar om och ger till personalen som läser behörighetsgrundande utbildning eller andra kompetenshöjande kurser. Anledningen till detta är att huvudmannen vill veta hur förutsättningarna ser ut för att kunna avgöra om det behövs tydligare riktlinjer om hur omfattande stödet ska vara så att det är förutsägbart och likvärdigt för lärarna inom huvudmannens organisation. Sammantaget arbetar huvudmannen systematiskt med insatser och stöd för att öka behörigheten genom behörighetsgrundande utbildning utifrån identifierade behov.

Rektorn för Brodalsskolan genomför insatser utifrån identifierade behov för att öka behörigheten bland befintlig personal, men har inte fullt ut ett

systematiskt arbete med att informera och uppmuntra förskollärare och lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning. I samband med att rektorn identifierar behov av behöriga lärare i ett ämne där det inte finns någon behörig lärare på skolenheten, undersöker hen om det finns något intresse bland lärarna att delta i behörighetsgrundande utbildning. Exempelvis är det en lärare som har påbörjat en behörighetsgrundande utbildning i ämnet slöjd och en annan lärare planerar att påbörja studier hösten 2026 för att bli behörig i ämnet hem- och konsumentkunskap. Rektorn uppmuntrar även lärare som inte har slutfört sin behörighetsgivande lärarexamen att fullfölja den. Det är tydligt för lärare som inte har legitimation att det är ett krav och rektorn har regelbundet samtal med lärare om detta. Däremot informerar eller uppmuntrar inte rektorn systematiskt till behörighetsgrundande utbildning generellt eller i de fall då legitimerade lärare undervisar i ämnen som de inte är behöriga i. Rektorn har emellertid som ambition att det ska ingå i framtida medarbetarsamtal, men vid tidpunkten för Skolinspektionens besök hade det ännu inte varit aktuellt, då rektorn nyligen tillträdde sin tjänst. I de fall då lärare visar intresse för behörighetsgrundande utbildning stödjer rektorn lärarna med individuella lösningar. Ett exempel är att en lärare har fått stöd i form av att en förstelärare på en annan skolenhet handleder läraren. Utöver de individuella lösningarna får lärare stöd i form av betald kurslitteratur, resor och vikarier vid obligatoriska moment vid lärosäten.

Planering och uppföljning av utbildningsinsatser

Huvudmannen och rektorn för Brodalsskolan planerar och följer metodiskt upp deltagande i behörighetsgrundande utbildning. Huvudmannen följer upp de satsningar som görs på en övergripande nivå och ser vilka effekter det får i organisationen. Exempelvis har de utvärderat de behörighetsgrundande utbildningar som de har satsat på och ser över vilka eventuella förändringar de behöver göra för att underlätta lärarnas möjligheter att kombinera studier med arbete. I uppföljningen av en tidigare satsning beslutade huvudmannen att avbryta samarbetet med ett lärosäte och byta till ett annat. Huvudmannen följer även upp antalet sökande till de behörighetsgrundande utbildningar som de organiserar i samarbete med lärosäten. Exempelvis har de beslutat att ge fler lärare möjlighet att öka sin behörighet i ämnena matematik och svenska som andraspråk. Huvudmannen följer även upp om lärare fullföljer behörighetsgrundande utbildning genom att de kontinuerligt uppdaterar sin databas över lärares behörigheter gentemot Skolverkets system. Huvudmannen är dock medveten om att alla lärare inte gör en ansökan om utökad legitimation.

Rektorn för Brodalsskolan har påbörjat ett arbete med att planera och följa upp behörighetsgrundande utbildning på skolenheten. Då rektorn är nytillträd och det vid tillfället för Skolinspektionens besök endast finns

lärare som planerar att börja studera eller har pausat pågående studier för att utöka sin behörighet är arbetet med att planera och följa upp behörighetsgrundande utbildning inte fullt ut tydligt. I det arbete som rektorn har påbörjat ingår att hen tillsammans med den lärare som ska påbörja behörighetsgrundande utbildning planerar för utbildningsinsatsen. I planeringen har rektorn med sig kunskap om de behörighetsgrundande utbildningar som har påbörjats men pausats på skolenheten. Rektorn uppger att hen har stöd av huvudmannen i planeringen av studierna genom att det är tydligt att huvudmannen är positiv till behörighetgrundande utbildning och att det finns riktlinjer för vilken typ av stöd rektorn kan förväntas ge till lärare, även om det är rektorn själv som beslutar om omfattningen och utformningen.

Identifierat utvecklingsområde

I syfte att höja verksamhetens kvalitet inom frågeställningen bedömer Skolinspektionen att ett utvecklingsarbete behöver inledas inom följande område:

- Rektorn behöver utveckla arbetet med att informera om möjligheter samt uppmuntra lärare att delta i behörighetsgrundande utbildning.

Motiveringen till utvecklingsområdet är att rektorn inte på ett tydligt sätt informerar om och uppmuntrar lärare till att delta i behörighetsgrundande utbildningar. Det medför en risk att lärare inte utbildar sig i den grad som skulle vara möjligt och därmed att elever inte får undervisning av legitimerade och behöriga lärare.

Skolinspektionen rekommenderar därför att rektorn utvecklar ett systematiskt arbete med att informera om och uppmuntra lärare till att delta i behörighetsgrundande utbildning.

På Skolinspektionens vägnar

X Maja Beckman

Beslutsfattare
Signerat av: Maja Beckman

X Sarah Vinterlycka

Föredragande
Signerat av: Sarah Vinterlycka

I handläggningen av ärendet har även undervisningsrådet Malin Lundquist deltagit.

Bilaga 1: Författningsstöd

Skollagen (2010:800)

2 kap. 8–10, 13, 16–21, 34 a §§

4 kap. 3–4 §§

Förordning (2011:326) om behörighet och legitimation för lärare och förskollärare

2 kap. 2–7 b, 35, 44–53 §§

3 kap.

4 kap. 4 §

Bilaga 2: Granskningens genomförande

Bakgrundsuppgifter

Skolinspektionen besökte Brodalsskolan och Jönköpings kommun den 5–6 mars 2026. Besöket genomfördes av undervisningsrådet Malin Lundquist och utredaren Sarah Vinterlycka.

Brodalsskolan omfattar förskoleklass, årskurserna 1–6 samt fritidshem. På skolenheten går cirka 180 elever. Skolenheten leds av en rektor och en biträdande rektor. Skolverkets statistik visar att år 2025 är det 80,0 procent av lärarna (heltidstjänster) som är legitimerade och undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i. Av de dokument som Skolinspektionen har tagit del av i samband med granskningen framgår att 16 av de 17 undervisande lärarna på Brodalsskolan är legitimerade förskollärare eller lärare. Nio av dessa lärare undervisar i ämnen, årskurser eller skolform som de inte är behöriga i.

Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök på skolenheten är det två lärare som har påbörjat behörighetsgrundande utbildning. Båda har dock pausat utbildningen. Ytterligare en lärare planerar att påbörja behörighetsgrundande utbildning.

Jönköpings kommun ansvarar för 50 grundskoleenheter, varav Brodalsskolan är en av. Skolverkets statistik visar att år 2025 varierar andelen legitimerade lärare (heltidstjänster) i grundskolan som undervisar i minst ett ämne som de är behöriga i mellan 51,6 procent och 96,1 procent vid kommunens skolenheter.

Underlag för bedömning

Underlaget i detta beslut utgörs av:

- En intervju med lärare och förskollärare
- En intervju med rektorn för aktuell skolenhet
- En intervju med representanter för huvudmannen
- En intervju med ett urval av rektorer inom huvudmannens organisation
- Dokument som begärts in från huvudmannen
- Statistik från Skolverket

Innan beslut har fattats har huvudmannen fått ta del av Skolinspektionens tjänsteanteckning från besöket och övrigt underlag för att ges en möjlighet att yttra sig över den.

De samlade iakttagelserna från alla huvudmän och skolenheter som har ingått i granskningen kommer att presenteras i en övergripande rapport. Rapporten är planerad att publiceras hösten 2026.